

Андрій КАЛАШНИК[©]

аспірант

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ НА ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ ТА НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ УКРАЇНИ

У статті на основі аналізу чинного законодавства, наявних наукових, публіцистичних та методичних джерел, у тому числі закордонного досвіду, визначено поняття, з'ясовано сутність, значення та особливості адміністративно-правового реагування на виклики та загрози національній безпеці та національним інтересам України. На сьогодні забезпечення безпеки є найважливішим елементом загальної стратегії розвитку, існування та прогресу України як держави.

Національну безпеку класифіковано на основні елементи системи національної безпеки, такі як національні інтереси та національні загрози.

Визначено адміністративно-правові заходи реагування, що мають на меті не допустити негативного впливу від загрозливих факторів та відновити національну безпеку, якщо все ж таки на її цілісність нанесено негативний удар.

У статті розглянуто основні види викликів та наявних загроз національній безпеці України.

Надано авторське бачення поліпшення дієвості нормативно-правових актів, якими врегульовано систему заходів захисту національної безпеки шляхом викорінення глобальних проблем країни.

Ключові слова: адміністративно-правове реагування, державна безпека, національні інтереси, національна безпека, виклики національній безпеці, загрози національній безпеці.

Постановка проблеми. Проблема національної безпеки держави посідає одне з провідних місць у контексті загального розвитку країни та реалізації її національних інтересів. Актуальною проблематикою залишаються внутрішні та зовнішні виклики й загрози національній безпеці в економічній, соціальній, енергетичній, фінансовій, інформаційній, екологічній та продовольчій сферах життєдіяльності держави.

Через війну найбільший вплив на національну безпеку України мають зовнішні загрози як у військовій, так і міжнародній сферах. Такі загрози, як військовий конфлікт, окупація, розповсюдження зброї масового знищення, міжнародний тероризм, транснаціональна організована злочинність стають все більш інтенсивними та негативно впливають на національну безпеку будь-якої країни, викликаючи необхідність вироблення адекватних заходів адміністративно-правового реагування на відповідні виклики та загрози.

Незважаючи на низку законів та підзаконних нормативно-правових актів, що використовуються для реалізації поточних заходів з удосконалення та зміцнення національної безпеки країни, а також численні наукові напрацювання, й досі залишається багато законодавчих прогалин та невирішених питань, пов'язаних із викликами та загрозами національній безпеці, а також виробленню адекватних заходів їх нейтралізації.

Нагальною потребою стає і створення більш гнучких систем безпекової взаємодії, здатних швидко й ефективно реагувати на нові виклики з боку агресора.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Варто зазначити, що питання, пов'язані з темою дослідження, наявні в працях: І. Білодіда, М. Цвіка, О. Петришина, Г. Ситника, М. Левицької, О. Вернигори, В. Ліпкана, О. Гончаренка, Є. Кобка, Е. Лисидина, В. Вагапова та інших вчених. Водночас остаточних заходів адміністративно-правового реагування на відповідні виклики та загрози національній безпеці країни особливо під час дії правового режиму воєнного стану дотепер не вироблено.

Мета статті полягає у визначенні поняття адміністративно-правового реагування

на виклики та загрози національній безпеці та національним інтересам, а також особливостей такого виду реагування та шляхів підвищення його ефективності в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Як не прикро стверджувати, але нормативно-правові акти, енциклопедична та наукова юридична література терміни «правове реагування», «адміністративно-правове реагування» практично не розкривають. Слово «реагування» є лише в одному документі, а саме в Постанові Кабінету Міністрів України від 03 серпня 1998 р. № 1198 «Про Єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру». У постанові йдеться про реагування на надзвичайні ситуації і визначається так: «Скоординовані дії підрозділів єдиної державної системи щодо реалізації планів дій (аварійних планів), уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації з метою надання невідкладної допомоги потерпілим, усунення загрози життю та здоров'ю людей» [1]. Цей приклад мінімально стосується адміністративного реагування, але вже можна стверджувати, що «реагування» є певною дією (впливом) з боку держави на конкретну ситуацію.

В українському словнику міститься термін «реагування», який тлумачиться як дія на що-небудь [2, с. 149].

Поняття «реагування» вживається в загальній теорії права як основний критерій класифікації санкцій на злочинну поведінку [3, с.14]. Відповідно, О. Сопронюк запропонував розрізняти санкції за протиправні дії та поділяти санкції на правовідновлювальні, що передбачають скасування або зміну незаконних процесуальних дій, примус до виконання обов'язків та відшкодування (відшкодування) заподіяної шкоди; судові права учасників, а також накладення штрафів і неефективних санкцій [4].

Адміністративно-правовою наукою не використовується поняття «адміністративно-правового реагування», використовується лише слово «реагування» як загальне поняття для пояснення визначення адміністративної відповідальності. Тому Г. Бондаренко, визначаючи поняття «адміністративна відповідальність», зазначив: «Адміністративна відповідальність – це форма реагування держави на протиправні дії, яка виявляється у здійсненні протиправних дій уповноваженими державними органами, посадовими особами та громадськістю. санкції. Винні в межах і порядку, встановлених законом» [5, с. 84].

У статті О. Вернигори адміністративна відповідальність – це один із різновидів юридичної відповідальності у формі негативного реагування уповноважених органів конкретної держави на вчинені фізичною особою адміністративні правопорушення. У публічних або комерційних закупівлях цією особою може бути представник замовника [6].

Отже, проведений аналіз дає змогу стверджувати, що визначення «реагування» підводить до різних видів адміністративних стягнень та дій на певну ситуацію, вказуючи при цьому на те, що поняття реагування ширше за поняття адміністративного стягнення, яке є однією з форм реагування.

Отже, є всі підстави стверджувати, що поняття «реагування» застосовується в адміністративному праві і містить систему різних форм прояву, в тому числі адміністративну відповідальність.

Для чіткого розуміння цієї теми варто приділити увагу визначенню таких понять, як «національна безпека» та «національний інтерес».

Забезпечення національних інтересів та національної безпеки України передбачає адекватне реагування на виклики й загрози сучасності, тобто проведення ефективної політики національної безпеки. Особливістю такого виду реагування є велика кількість функцій, що входить до його складу.

Як зазначається у закордонній літературі, безпеку треба розглядати як універсальну цінність, яка стосується необмеженої кількості суб'єктів, але при цьому велике значення має безпека окремих осіб, соціальних груп і держав. Основними проявами безпеки є відсутність загроз, відчуття захищеності та можливість вільного розвитку, які тісно пов'язані між собою [7, с. 30].

Закордонні вчені Ж. Абен, Д. Олвей, Дж. Р. Голден, Р. Келлі, Й. Кукулка, розглядають «безпеку» як певний стан захищеності держави, громадян, народів від різних за видами небезпек.

Словник термінів національної безпеки визначає термін «національна безпека» як одну з основних сфер функціонування держави, що забезпечує можливість виживання, розвитку та свободу реалізації національних інтересів, прийняття викликів, використання

можливостей, зниження ризиків і протидії різним видам загроз у заданому безпечному середовищі [8, с. 17].

Сьогодні експерти сходяться на думці, що національна безпека є досить складним суспільно-політичним явищем. Національна безпека – це категорія, що характеризує ступінь (міру, рівень) захищеності життєво важливих інтересів, прав і свобод особи, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, або відсутність загроз правам і свободам людини, основним інтересам і цінностям суспільства і держави, саме таке визначення надає О. Гончаренко у своїй науковій роботі [9, с. 19].

В. Ліпкан наголошує, що національна безпека – це безпека її народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні [10]. Така думка є максимально стислою і не розкриває повною мірою мету національної безпеки.

На думку М. Левицької, національна безпека – це захищеність сталого функціонування особи, держави і суспільства, яка ґрунтується на діяльності особи, суспільства, держави та інших суб'єктів щодо виявлення, запобігання, стримування і ліквідації загроз національним інтересам [11, с. 12].

Отже, аналізуючи вищенаведені наукові позиції робимо висновок, що національна безпека являє собою систему заходів, які мають на меті захист держави від небезпеки за усіма її проявами.

Національна безпека має об'єкти та суб'єкти. Об'єкти – це те, що і є основним пріоритетом під час створення цілісної системи національної безпеки. Суб'єкти забезпечують існування національної безпеки та завдяки ним розроблюються адміністративно-правові види реагування на загрози національній безпеці.

Що ж до визначення «національного інтересу» варто зазначити, що відповідно до п. 10 ч. 1, ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII національні інтереси України – життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян [12].

Отже, національний інтерес є інтегрованим вираженням інтересів усіх членів суспільства і реалізується через політичну систему кожної держави як компроміс, що поєднує потреби кожної людини і суспільства в цілому.

Пріоритетами національних інтересів України є гарантування та забезпечення конституційних прав і свобод людини і громадянина; розвиток громадянського суспільства, його демократичних інститутів; захист державного суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності державних кордонів, недопущення втручання у внутрішні справи України; зміцнення політичної і соціальної стабільності в суспільстві; забезпечення розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України тощо.

Як зазначалось раніше, є велика кількість викликів та загроз національній безпеці та інтересам України, які можна поділити на внутрішні та зовнішні.

Незважаючи на погіршення міжнародної ситуації, багато експертів вважають, що найбільш значущі ризики та загрози для України та її національної безпеки наразі є внутрішньо українськими, а саме:

1) нездатність еліти сформулювати та реалізувати цілісну стратегію розвитку країни. Незрілість та фрагментарність політичної еліти;

2) зрощення влади та бізнесу, високий рівень корупції. Готовність еліт йти на поступки зовнішнім гравцям заради певних преференцій на шкоду національним інтересам;

3) слабкість і неефективність державних інститутів та нездатність керівництва держави забезпечити їх ефективне функціонування на всіх рівнях;

4) нестабільність внутрішньої політики;

5) некомпетентність органів влади;

6) значні регіональні відмінності у політичних, ідеологічних та зовнішньополітичних орієнтаціях населення, які створюють передумови для процесів соціальної фрагментації та дезінтеграції;

7) висока енергоємність економіки. Значна залежність української економіки від імпорту енергоносіїв;

8) кризовий стан української економіки (внаслідок світової економічної кризи та

війни на території України) та загроза часткової втрати економічного суверенітету;

9) зниження рівня доходів населення та зростання соціального невдоволення через поглиблення економічної кризи;

10) загроза встановлення авторитарних режимів;

11) екологічні ризики.

Найбільш несприятливими ризиками в умовах воєнного стану в Україні сьогодні є корупція та незрілість політичної влади, що, на нашу думку, призводить до високого ступеня незахищеності державної цілісності та громадян в Україні внаслідок ухвалення з боку влади необґрунтованих рішень.

До зовнішніх викликів, що загрожують національній безпеці та національним інтересам України, українські експерти відносять: війну з російською федерацією; світову економічну кризу; посилення політичної нестабільності у світі внаслідок поглиблення економічної кризи; ризик перетворення України на інструмент (розмінну монету) в американсько-російському суперництві за вплив у регіоні; невизначеність щодо позиції провідних держав ЄС у питанні визнання статусу та ролі України в міжнародному співтоваристві; загрозу ізоляції України від глобальних та регіональних економічних інтеграційних процесів; зростання напруженості у відносинах між НАТО і росією; наміри США компенсувати глобальну кризу за рахунок європейських та азійських держав шляхом створення осередків нестабільності в Європі та Азії; активізацію заморожених конфліктів; тенденція до здобуття суверенітету над окремими національними територіями; прагнення Туреччини посилити свій вплив у Чорноморському регіоні, включно з Кримом, через контакти з кримськотатарськими організаціями; нелегальну міграцію; міжнародну злочинність, а саме збільшення наркотрафіку через Україну; міжнародний тероризм тощо [13].

Збройна агресія російської федерації проти України має негативний вплив майже на всі сфери, що забезпечують національну безпеку в країні. Втручання росії стало величезною загрозою не лише для України, а й для всього світу. Найбільший удар припав на функціонування та стабільність світової економіки та державну цілісність багатьох інших країн. Є надія, що ці економічні втрати будуть частково компенсовані за рахунок міжнародної допомоги та репарацій від росії, які будуть накладені на неї за постановою Міжнародного суду. На жаль, варто розуміти, що процес відновлення та відшкодування усіх понесених втрат України буде явно важким і довготривалим процесом, що підтверджується світовим історичним досвідом.

Для того щоб подолати та протистояти таким видам загроз національній безпеці та інтересам України, варто викоринити певні проблематичні фактори, які є в нашій країні:

1) «реальне» подолання корупції. На сьогодні є десятки нормативно-правових актів, якими врегульовано заборону та відповідальність за корупційні діяння, але на жаль, вони не функціонують в державі на 100 %;

2) подолати критичну залежність поставок енергоресурсів з інших держав;

3) усунення проблеми безробіття населення;

4) досягнення єдиних поглядів суспільства щодо національних інтересів та пріоритетів.

Вказані фактори не зможуть на сто відсотків посилити національну безпеку країни, але зможуть покласти початок для створення нової системи заходів, які зможуть захистити Україну від різних видів небезпек.

Щодо саме адміністративно-правового реагування, то варто зазначити, що з боку держави розробляється низка документів на поліпшення безпекової ситуації в країні, які реалізуються силами різних за призначеннями державними органами. Наприклад, Указом Президента України № 392/2020 введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України», в якому визначено пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі та основні напрями державної політики у сфері національної безпеки; розроблено та введено в дію план заходів з реалізації Стратегії інформаційної безпеки на період до 2025 року, який затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. № 272-р; затверджено Рішення РНБО «Про додаткові заходи щодо зміцнення національної безпеки України» та інші. Усі ці нормативно-правові документи мають певні стратегічні цілі для захисту об'єктів національної безпеки. Кожен нормативно-правовий акт описує процес реагування державних органів на певні безпекові ситуації.

Висновки. Отже, адміністративно-правове реагування на виклики та загрози національній безпеці та національним інтересам України треба розуміти як систематизований комплекс заходів захисного (та відновлювального) характеру, здійснюваний уповноваженими суб'єктами публічного адміністрування (насамперед, правоохоронного спрямування), та спрямований на захист життєво важливих інтересів, прав і свобод людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Особливість адміністративно-правового реагування на виклики та загрози національній безпеці та національним інтересам України полягає у:

1) визначенні та встановленні загальних принципів правового регулювання шляхів забезпечення захисту національної безпеки, що полягає у розробленні ефективних законів та підзаконних («безпекових») нормативно-правових актів тощо;

2) забезпеченні розбудови й функціонування єдиної, внутрішньо узгодженої й стабільної системи заходів забезпечення національної безпеки;

3) створенні ефективної системи реагування на виклики та загрози національній безпеці, своєчасного запобігання внутрішнім та зовнішнім детермінантам ускладнення безпекової ситуації на загальнодержавному та регіональному рівнях, внутрішнього та зовнішнього публічного контролю, а також відшкодування завданих збитків державі та суспільству.

Адміністративно-правове реагування з боку держави на виклики та загрози національній безпеці повинно здійснюватися насамперед шляхом вироблення низки нормативно-правових документів, що визначатимуть компетенцію суб'єктів владних повноважень, як способу реагування на попередження негативного впливу, захист та відновлення безпекової ситуації країни. Сприятиме вирішенню багатьох проблем забезпечення національної безпеки країни та протидії наявним детермінантам внутрішніх та зовнішніх її загроз і викликів: повне подолання корупції; подолання критичної залежності поставок енергоресурсів з інших держав; усунення проблем безробіття населення, численної «бідності» і соціального захисту населення; досягнення єдиних поглядів суспільства щодо формування нового змісту національної ідеї, яка б стала чинником консолідації українського суспільства та формування відповідного рівня національної самосвідомості.

Список використаних джерел

1. Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-98-%D0%BF> (дата звернення: 07.12.2023).
2. Словник української мови : в 11 т. / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні ; редкол.: І. К. Білодід (голова). Київ : Наук. думка, 1970–1980. Т. 11 : Х-Ь / ред. тому С. І. Головащук. 1980. 699 с.
3. Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка та О. В. Петришина. Харків : Право, 2010. 584 с.
4. Сопронюк О. Класифікація кримінально-процесуальних санкцій. *Історико-правовий часопис*. 2015. № 2. С. 194–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2015_2_39 (дата звернення: 08.12.2023).
5. Бондаренко Г. П. Адміністративна відповідальність у СРСР. Львів : ЛДУ, 1975. 176 с.
6. Вернигора О. Що таке адміністративна відповідальність. URL: <https://smarttender.biz/terminy/view/administrativna-vidpovidalnist/> (дата звернення: 08.12.2023).
7. Lis W. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny jako sfera działania administracji publicznej. Lublin : Wydawnictwo KUL, 2015. 495 s.
8. Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego. Pod kierownictwem d-ra hab. inż. Bogdana Zdrodowskiego. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej. Wydział Strategiczno-Obronny, 2008. 182 s. URL: <https://docplayer.pl/1120197-Akademia-obrony-narodowej-wydzial-strategiczno-obronny-slownik-terminow-z-zakresu-bezpieczenstwa-narodowego.html>
9. Гончаренко О. М., Лисицин Е. М., Вагапов В. Б. Поняття національної безпеки в контексті національних інтересів України. *Наука і оборона*. 2022. № 1. С. 18–24.
10. Ліпкан В. А. Теорія національної безпеки : підручник. Київ : КНТ, 2009. 576 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-154.html> (дата звернення: 20.11.2023).
11. Левицька М. Б. Теоретико-правові аспекти забезпечення національної безпеки органами внутрішніх справ України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2002. 17 с.
12. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 21.11.2023).
13. Основні загрози та шляхи забезпечення національної безпеки України. URL: http://vabb.com.ua/assets/files/Tema_6_ONB.pdf (дата звернення: 21.11.2023).

Надійшла до редакції 11.12.2023

References

1. Pro yedynu derzhavnu systemu zapobihannia i reahuvannia na nadzvychaini sytuatsii tekhnogennoho ta pryrodnoho kharakteru [About the unified state system of prevention and response to man-made and natural emergency situations] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 serpnia 1998 r. № 1198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-98-%D0%BF> (access date: 07.12.2023). [in Ukr.].
2. Slovnyk ukraïnskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] : v 11 t. / AN Ukraïnskoi RSR, In-t movoznav. im. O. O. Potebni ; redkol.: I. K. Bilodid (holova). Kyiv : Nauk. dumka, 1970–1980. T. 11 : Kh- / red. tomu S. I. Holovashchuk. 1980. 699 p. [in Ukr.].
3. Tsvik, M. V., Petryshyn, O. V., Avramenko, L. V. (2010) Zahalna teoriia derzhavy i prava [General theory of the state and law] / za red. M. V. Tsvika ta O. V. Petryshyna. Kharkiv : Pravo, 584 p. [in Ukr.].
4. Soproniuk, O. (2015) Klasyfikatsiia kryminalno-protsesualnykh sanktsii [Classification of criminal procedural sanctions]. *Istoryko-pravovi chasopys*. № 2, pp. 194–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2015_2_39 (access date: 08.12.2023). [in Ukr.].
5. Bondarenko, H. P. (1975) Administratyvna vidpovidalnist u SRSR [Administrative responsibility in the USSR]. Lviv : LDU, 176 p. [in Ukr.].
6. Vernyhora, O. Shcho take administratyvna vidpovidalnist [What is administrative responsibility]. URL: <https://smarttender.biz/terminy/view/administrativna-vidpovidalnist/> (access date: 08.12.2023). [in Ukr.].
7. Lis, W. (2015) Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny jako sfera działania administracji publicznej [Internal security and public order as a sphere of activity of public administration]. Lublin : Wydawnictwo KUL, 495 p. [in Pol.].
8. Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego. Pod kierownictwem d-ra hab. inż. Bogdana Zdrodowskiego [Glossary of terms related to national security]. Warszawa : Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej. Wydział Strategiczno-Obronny, 2008. 182 p. URL: <https://docplayer.pl/1120197-Akademia-obrony-narodowej-wydzial-strategiczno-obronny-sloownik-terminow-z-zakresu-bezpieczenstwa-narodowego.html>. [in Pol.].
9. Honcharenko, O. M., Lysytsyn E. M., Vahapov V. B. (2022) Poniattia natsionalnoi bezpeky v konteksti natsionalnykh interesiv Ukrainy [The concept of national security in the context of the national interests of Ukraine]. *Nauka i oborona*. № 1, pp. 18–24. [in Ukr.].
10. Lipkan, V. A. (2009) Teoriia natsionalnoi bezpeky [Theory of national security] : pidruchnyk. Kyiv : KNT, 576 p. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-154.html>. (access date: 20.11.2023). [in Ukr.].
11. Levytska, M. B. (2002) Teoretyko-pravovi aspekty zabezpechennia natsionalnoi bezpeky orhanamy vnutrishnikh sprav Ukrainy [Theoretical and legal aspects of ensuring national security by internal affairs bodies of Ukraine] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01; NAN Ukrainy. In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho. Kyiv, 17 p. [in Ukr.].
12. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On national security of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (access date: 21.11.2023). [in Ukr.].
13. Osnovni zahrozy ta shliakhy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [The main threats and ways of ensuring the national security of Ukraine]. URL: http://vabb.com.ua/assets/files/Tema_6_ONB.pdf (access date: 21.11.2023). [in Ukr.].

ABSTRACT

Andrii Kalashnyk. Concepts and features of administrative and legal response to challenges and threats to national security and national interests of Ukraine. Today, ensuring security is the most important element of the general strategy for the development, existence and progress of Ukraine as a state. National security can be classified into the main elements of the national security system, such as national interests and national threats. As for the provision of national security, it can be divided into types according to the spheres in which it is provided: military, political, international, intelligence, economic, social and environmental security. Internal challenges and threats to national security in the economic, social, energy, financial, informational, ecological and food spheres of the state's vital activities remain an urgent problem. In connection with the war on the territory of Ukraine, external threats in the military and international spheres and internal Ukrainian factors have the greatest impact on national security. Threats such as military conflict, occupation, proliferation of weapons of mass destruction, international terrorism, and transnational organized crime are becoming increasingly intense and have a negative impact on national security.

There are certain administrative and legal response measures aimed at preventing the negative impact of threatening factors and restoring national security if, after all, its integrity is adversely affected.

There is no interpretation of "administrative-legal response" in the domestic literature, so the author analyzed the scientific achievements of administrative and formed his own opinion regarding the disclosure of this concept.

Keywords: *administrative and legal response, state security, national interests, national security, challenges to national security, threats to national security.*